

תגובות לסקירת ספרות בנושא בריאות הנפש והרפואה ראשונית

תגובתה של אורית שטיין-רייזנר

מנהלת, בריאות הנפש, מכבי שירותי בריאות

קראתי בעיון רב את הסקירה המקיפה על תפקידו של ספק הטיפול הראשוני בבריאות הנפש.

יש לזכור כי מערכת הבריאות בארה"ב, גם בהיבטים של בריאות הנפש, שונה מזו המצויה בארץ.

הסקירה והספרות הרפואית המצוטטת בה מחזקות הנחות יסוד בהן עשתה המערכת בארץ שימוש כחלק מההיערכות לרפורמה:

1. נתח האוכלוסייה הגדול הפונה בבעיות בריאות הנפש לרופא המשפחה, והצפי שיגדל כתוצאה ממעבר בריאות הנפש לאחריות הקופות. חולים הנזקקים לטיפול נפשי יודעים מעתה כי הכתובת למצוקתם היא קופת החולים.

2. השילוב בין בריאות הנפש לטיפול הראשוני משפר היענות ותוצאי טיפול.

במכבי נתפס רופא המשפחה כ-case manager של מטופליו, ומכאן שיעסוק בסינון ואבחון ראשוני, ובטיפול במצבי ה"פסיכיאטריה הרכה". מקרים מורכבים או כאלו המצריכים טיפול רב מקצועי, מופנים הלאה למסגרות בריאות הנפש, בדומה לנעשה בתחומי רפואה אחרים - קרדיולוגיה, נפרולוגיה וכדומה.

מכאן, שמתבקשים הכשרה שוטפת של הרופאים הראשוניים בתחום בריאות הנפש, הדרכות וייעוצים זמינים. יש לדרוש סבב בבריאות הנפש כחלק ממסלול ההתמחות ברפואת המשפחה.

במכבי שלושה מסלולים לקבלת טיפול בתחום בריאות הנפש:

1. מערך מטפלים עצמאים

2. מרפאות רב מקצועיות

3. ספקים חיצוניים, בכלל זה מרפאות חוץ ומרכזים לטיפול יום בבתי חולים פסיכיאטריים.

המסלולים השונים מציגים מידות שונות של שילוב, בהלימה לחלק מן המודלים המתוארים בסקירה.

עד לאחרונה הרופאים הראשוניים ומטפלי בריאות הנפש עבדו במודל של שיתוף מינימלי.

הרופאים הראשוניים ומטפלי בריאות הנפש עובדים כיום באותה מערכת, כאשר רופא המשפחה יכול לראות שמות מטפלים, תאריכי ביקור, אבחנות ותרופות. בנוסף, קיימים ערוצי תקשורת בין הגורמים המטפלים, בכלל זה אפשרות לקבלת ייעוץ וירטואלי מפסיכיאטר תוך זמן קצר.

המרפאות הרב מקצועיות עובדות תוך שילוב בסניפים ובבתי רופאים. המיקום משותף, מתבצעות קונסולטציות והפניות הדדיות.

בנוסף מצויים במכוני סכרת ובמכוני רפואה אחרים פסיכיאטרים כחלק אינטגרלי מהצוות.

כצעד עתידי כדאי להגדיר מודל שילוב, דוגמת מערכת הטיפול המשולבת, עבור אוכלוסיית החולים הקשים והמאושפזים, הסובלים בדר"כ גם מתחלואה גופנית קשה.

הדעות / גישות הנכתבות בתגובות הנ"ל מייצגות את דעותיו האישיות של הכותב ואינן בהכרח מייצגות את דעת הארגון אליו הכותב משתייך או דעותיו של ארגון מכון מאירס – ג'וינט – ברוקדייל.